

ÅRSPLAN 2017 / 2018
FOLKEKIRKENS SKOLETJENESTE
FREDERIKSVÆRK PROVSTI

KONTAKT

Kære lærere

I 2017 er det 500 år siden, Luther slog sine teser op på kirkedøren i Wittenberg og gav startskuddet til reformationen. Det fejres med et stort jubilæum. Til 3. og 4. klasse udbydes derfor i år et projekt om Bibelen og reformationen, hvor klasserne sammen med billedkunstner Marina Pagh laver deres egen oversættelse og illustration af et udvalg af bibelfortællinger, som herefter samles til en klassebibel. Til mellemtrinnet udbydes et stort landsdækkende Luther-projekt, der ud fra fem temaer introducerer eleverne til reformationen og Luthers rolle i denne. Til projektet bidrager rapper Per Vers og skuespiller Jesper La Cour. Som generel inspiration til undervisning om reformationen tilbyder skoletjenesten desuden et begrænset antal pladser til Religionernes dag, der i år har reformationen på programmet.

Ud over reformationstemaerne eksperimenterer skoletjenesten med et nyt kortere undervisningsformat:

Hvad laver præsten? Og en filosofisk kursusrække, der har til formål at inspirere til at inddrage såvel en traditionel som en mere kreativ og æstetisk forankret måde at filosofere på i undervisningen.

Til udskoling udbydes dels et projekt om næstekærlighed og innovation, dels et projekt om religionsfrihed. Mellemtrinnet får i år glæde af en videreudvikling af *Lydspor* samt et spændende samarbejde med Willumsens Museum og billedkunstnerne Marina Pagh og Ditte Egholm om betydningen af at samle ting og billeder fysisk og på Facebook/Instagram. Projektet sætter fokus på identitetsprocesser og selv billeder på nettet blandt unge og inkluderer et museumsbesøg med workshop.

Mette Berndsen
Konsulent i Folkekirkens Skoletjeneste
i Halsnæs og Gribskov

Mette Berndsen
telefon: 2048 8188
e-mail: mette@fsfp.dk
www.fsfp.dk

Folkekirkens Skoletjeneste
Frederiksværk Provsti
Nordstjerneskolen, Helsingør
Boagervej 26
3200 Helsingør

0.-3. KL.

HVAD LAVER PRÆSTEN?

Hvad skal en præst egentlig tro og vide om Gud og Jesus? Hvor tit har præsten kjole på, og hvad laver præsten, når han eller hun ikke har kjole på?

Dette miniprojekt sætter fokus på præstens alsidige job, der rummer livets yderpunkter fra vugge til grav. Forløbet består af et besøg i den lokale kirke, hvor eleverne skal se, hvordan kirken er indrettet og høre hvilke arbejdsopgaver, der knytter sig til døbefont, alter og prædikestol. De skal også høre om de to sakramenter dåb og nadver og have en forklaring på, hvorfor præsten hældes vand på dåbsbarnet, og hvorfor de kristne spiser Jesus, når de går til alters.

Præsten fortæller også, hvad han eller hun bedst kan lide ved sit job, og hvad forskellen er på fx at være præst og lærer.

Afslutningsvis får alle elever et hæfte med hjem, så de kan lave en lille fagbog om præstens job og kirkens indretning. Hæftet lægger op til at inddrage andre erhverv.

Det er projektets formål at præsentere præstens job via kirkens indretning og herigennem give eleverne en introduktion til kristendommens form (ritualer) og indhold (tro/forkyndelse).

Projektet indeholder:

1. Kirkebesøg.
2. Opgavehæfte til eleverne.
3. Plakat.

© Birgitte Ahlmann, 2017.

Fag: Kristendomskundskab/dansk.

Periode: Januar-februar 2018.

Omfang: 2-4. lektioner.

Tilmelding: 1. september 2017.

1.-2. KL.

MIDT MELLEM STJERNERNE

Projektet Midt mellem stjernerne skydes i gang med stjernekeggeri. Efterfølgende arbejder eleverne med stjerner fra både en naturvidenskabelig og en kristendomsfaglig vinkel. Fx hører eleverne om Nordstjernen, og hvordan den kan bruges til at finde vej, og om de Hellige Tre Konger, der også fulgte en stjerne.

Undervejs i projektet arbejder eleverne kropsligt med fagord, for hvordan kan begreberne undersøges, begribes og erindres med kroppen?

Projektet indeholder:

1. Lærervejledning/elevopgaver.
2. Kirkebesøg.

Fag: Kristendomskundskab/natur-teknik/musik.

Periode: Oktober-december 2017.

Omfang: 7-9 lektioner.

Tilmelding: 1. september 2017.

3.-4. KL.

BIBELEN OG REFORMATIONEN

I 1517 hamrede Luther sine 95 tester op på kirkedøren i Wittenberg som en protest mod den katolske kirkes af-ladshandel og pavens magt. Luther mente ikke, at der stod noget i Bibelen om, at det var nødvendigt med et led mellem Gud og mennesker. Han læste Bibelen så-dan, at ethvert menneske kunne tro uformidlet. Alle skulle ifølge Luther have mulighed for at læse Bibelen, og derfor oversatte han Bibelen til tysk.

I projektet skal eleverne arbejde med reformationen, Luthers oversættelse af Bibelen og den nye bogtrykker-kunst. Alle klasser laver som kreativt produkt deres egen klassebibel, hvor hver elev bidrager med en genfortælling af en bibeltekst og en billedfortolkning af teksten. Bille-derne laves i forbindelse med en kunstnerworkshop på skolen v/ billedkunstner Marina Pagh. Projektet afsluttes med en præsentation af de enkelte tekst- og billedfortolk-ninger, der er blevet samlet til en flot klassebibel.

© Birgitte Ahlmann, 2017.

Projektet indeholder:

1. Lærervejledning/elevopgaver.
2. Kirkebesøg.
3. Kunstnerworkshop
(2 timer: mandag, onsdag, fredag) v/ Marina Pagh.

Fag: Kristendomskundskab/billedkunst/historie.

Periode: Ugerne 38-41 2017.

Omfang: 6-7 lektioner.

Tilmelding: 1. september 2017.

RE:FORMATION

KURSUSBESKRIVELSE

I anledning af reformationsjubilæet i 2017 – 500 året for Luthers opslag af de 95 berømte teser – udbyder Landsnetværket af folkekirkelige skoletjenester i efteråret 2017 et undervisningsprojekt til 5. og 6. klassetrin med titlen *Re:formation – teser, tro og tvivl*.

Detalje fra projektets tegnefilm © Tiny Film, 2017.

Formålet med projektet er, at eleverne skal lære om og reflektere over, hvorfor reformationen opstod, hvordan den foregik, og hvilken betydning reformationen har haft for kirke, kultur og samfund i Danmark.

Som introduktion til projektet tilbydes primo september 2017 lærerkurser af tre timers varighed med følgende indhold:

- Hvad betyder reformationen for os i dag? Hvad betyder det, at ethvert individ er enestående? Oplæg ved ph.d., højskolelærer Christian Hjortkjær, Silkeborg Højskole.
- Efterfølgende vil skuespiller Jesper La Cour fra Det fortællende Teater introducere et såkaldt "legende læseteater", der afslutter ovennævnte undervisningsforløb. Eleverne vil her få manuskript til en enkel form for reformationsspil i en lokal kirke.
- Afslutningsvis præsenterer en medarbejder fra de folkekirkelige skoletjenester det samlede undervisningsmateriale med nedslag i de temaer, som eleverne skal arbejde med.

Tid: Tirsdag den 5.9 2017 kl. 13.00-16.00.

Sted: (CC - K2.04), Humletorvet 3, 1799 København V.

Tilmelding: 20. juni 2017 via CFU.

Kurset er gratis

RE:FORMATION – TESER, TRO OG TVIVL

Re:formation – teser, tro og tvivl er et undervisningsprojekt om reformationen til 5. og 6. klassetrin, der udbydes af Landsnetværket af folkekirkelige skoletjenester i efteråret 2017. Anledningen er reformationsjubilæet – 500-året for Martin Luthers såkaldte opslag af de berømte 95 teser, som satte reformationen i gang.

Undervisningsoplægget er tilrettelagt i fem faser/fem faglige temaer, der introducerer reformationens forudsætninger, indhold og konsekvenser for eleverne: Verden i 1500-tallet, Martin Luther og Bibelen, Bogtrykkerkunsten, Reformationen i Danmark samt Fællessang.

"Per Vers – venstrehåndsarbejde", 2008.

Projektet indeholder:

1. Lærervejledning/elevbog (Re:minder)/plakater.
2. Hjemmeside med bl.a. 5 tegnefilm og Per Vers' nyfortolkning af Luthersalmer.
3. Kirkebesøg (eleverne laver læsespil).

Fag: Kristendomskundskab/historie/dansk

Periode: September-november 2017.

Omfang: 14 lektioner (heraf 6 til religion).

Tilmelding: 15. august 2017.

"Still fra filmen Lydbølge.

4.-6. KL.

LYDSPOR – FORTÆLLING OG FORTOLKNING

I dette forløb skal eleverne på IT-plattformen *LYDMASKI-NEN* lave deres eget *LYDSPOR* til en bibelsk fortælling og ad den vej erfare, at musik er et sprog, der kan udtrykke stemninger og følelser på en anden måde end det talte sprog.

Eleverne skal uden ord understøtte fortællingens handling, stemning og tematik ved hjælp af orgelmusik og reallyde. Denne proces åbner og inspirerer til nye forståelser af fortællingerne.

Den tilmeldte lærer modtager et undervisningsmateriale, hvori der er oplæg til at arbejde med 5 bibelfortællinger bl.a. *Påskeberetningen*, *Den fortabte søn* og *Syndefaldet*.

I princippet kan man vælge at lave et lydspor til en hvilken som helst fortælling, og på den måde arbejde med at udtrykke stemninger, fortolke og samtale om eksistens og livsvilkår.

Forløbet har desuden en solid musikfaglighed inden for kompetenceområdet *musikalsk skaben* og *musikforståelse*, hvor eleverne bliver bekendt med den klassiske musiktradition gennem orglets brug i kirken.

LYDSPOR til mellemtrin er en videreudvikling af indskolingsprojektet *LYDSPOR*, der fik 2. prisen i Undervisningsministeriets Undervisningsmiddelpri 2016.

Projektet indeholder:

1. Undervisningsoplæg/elevopgaver.
2. Animationsfilm.
3. Kirkebesøg med orgelmusik.
4. It- platform (login).

Fag: Kristendomskundskab/musik.

Periode: Februar-april 2018.

Omfang: 4-12 lektioner. (Kan tilpasses).

Tilmelding: 1. september 2017.

FRA SANS TIL SAMLING

Et identitetsprojekt om at samle sig selv og hinanden

Vi samler ikke kun tankerne – vi samler også os selv, når vi fx indretter og udvælger ting til vores hjem: ”Det er lige mig!”. Vi samler os selv og hinanden, når vi lægger smukke, cool eller fjolledede fotos af os selv, familie, venner og kolleger op på Facebook. Vi signalerer lidenskaber og aversioner på Instagram eller skaber virtuelle billedarkiver af os selv og hinanden med snapchat.

Fra sans til samling er et samarbejde med Willumsens Museum, der handler om identitet og dannelse – personlige samlinger og selvbilleder. I projektet skal eleverne arbejde med det at samle sig selv gennem noget andet.

Forløbet indledes med et besøg på J. F. Willumsens Museum, der viser udstillingen *Ekkorum. Thorvaldsen, Willumsen, Jorn og deres samlinger*. Eleverne får her en introduktion til tre forskellige kunstneres (J. F. Willumsen,

Asger Jorn og B. Thorvaldsen) private samlinger, der på hver deres måde fortæller noget om den enkelte kunstners person, lidenskab og kunst. Besøget på museet afsluttes med en kunstnerworkshop, hvor eleverne laver deres eget selvportræt som billedsamling.

På skolen skal eleverne fordybe sig i de etiske aspekter ved den måde, vi i dag kan vælge at samle os selv på virtuelt og virkeligt: Hvordan virker det forskelligt på selvtillid og selvværd – og dermed også på vores identitet, når vi blandt andet ’liker’ eller undlader at ’like’ hinanden. Hvordan og hvorfor ser vores selvfortællinger ud, som de gør?

Det er således projektets overordnede formål at give eleverne en forståelse af, at man bliver til som menneske i relation til andre gennem hele livet, og at identitet skabes i processer, der griber ind i alle afkroge af hverdagen og tilværelsen.

Projektet indeholder:

1. Lærervejledning/elevopgaver.
2. Omvisning og workshop på Willumsens Museum v/ Marina Pagh og Ditte Egholm.
3. Lærerkursus på Willumsens Museum (se Filosofi med børn).

Fag: Kristendomskundskab/dansk/billedkunst.

Periode: April-maj 2018.

Omfang: 6-10 lektioner.

Tilmelding: 1. september 2017.

J.F. Willumsens foto af genstande fra Gamle Samling,
J.F. Willumsens Museum, 1939.

KAN NÆSTEKÆRLIGHED PLANLÆGGES?

Hvad er en god gerning? Er gode gerninger det samme som næstekærlighed? Gør gode mennesker gode gerninger, eller gør gode gerninger mennesker gode? Og hvad synes den anden egentlig om min hjælpsomhed?

I dette projekt om gode gerninger og næstekærlighed arbejder eleverne med at etablere en nuanceret forståelse af begrebet næstekærlighed og af etik i mellemmenneskelige relationer. De deltager i et kirkebesøg og arbejder med præstens udlægning af og tanker om næstekærlig-

heden. De tilegner sig en række fagtermer, der gør dem i stand til at definere kærligheds- og næsteforståelsen i kristendommen.

Med metoder fra innovation og iværksætteri udfordrer eleverne sig selv i forhold til, om næstekærlighed er noget, der kan konstrueres og sættes i scene i relation til andre. Spørgsmålet er altså, om man kan beslutte sig for at være næstekærlig eller ej, samt hvilken betydning gode gerninger har for andre.

Streetart: Banksy.

Projektet indeholder:

1. Lærervejledning/elevopgaver.
2. Kirkebesøg.

Fag: Kristendomskundskab/dansk/innovation.

Periode: Oktober-november 2017.

Omfang: 8-20 lektioner.

Tilmelding: 1. september 2017.

Streetart: Banksy.

RELIGIONSFRIHED

PROGRAM:

- Oplæg 1: Religionsfrihed – religion og menneskeret v/ seniorforsker Eva Maria Lassen.
- Oplæg 2: Grænseflader mellem religionsfrihed og sameksistens v/ Bent Dahl Jensen.
- Samtale i grupper.
- Oplæg 3: Demokratiernes aktuelle udfordringer i forhold til religionsfrihed. v/ folketingsmedlem Daniel Toft Jakobsen (S).
- Oplæg 4: Gud i skolen v/ forfatter Ane Kirstine Brandt.
- Samtale i grupper.
- Gennemgang af materialet Religionsfrihed v/ Folkekirkens Skoletjeneste.

Kursisterne skal være fremme i god tid til klokken 12.30, idet man skal gennem en sikkerhedskontrol ud fra en på forhånd indsendt navneliste. Derfor kan andre end tilmeldte navne ikke deltage i kurset.

Tid: Torsdag den 23. november 2017 kl. 12.30-16.00.

Sted: Kurset afholdes i FN-byen, Marmorvej 51, 2100 København Ø.

Målgruppe: Lærere i udskolingen/forberedelse til projektet Religionsfrihed.

Tilmelding: 1. september 2017 på www.fsfp.dk

RELIGIONSFRIHED – RUM TIL AT TÆNKE OG TRO

I dette projekt skal eleverne arbejde case-baseret med de dilemmaer, religionsfrihed afføder i et flerkulturelt samfund. Hvad er religionsfrihed? Hvad vil det sige, at et samfund er sekulært? Hvilke love og konventioner gælder for religionsfriheden? Hvordan kan religiøse og ikke-religiøse leve i et fælles samfund, og hvilke love er styrende for denne sameksistens?

Materialet indeholder både fiktive cases, der ligner elevernes egen hverdag, og virkelige cases fra medierne, hvor dilemmaer vedrørende religion, konflikter og sameksistens er omdrejningspunktet. Afslutningsvis skal eleverne komme med deres bud på, hvordan man lokalt kan arbejde med sameksistens og demokrati mellem forskellige religiøse og ikke-religiøse livssyn.

Eleverne skal vha. en række begrebskort kunne anvende centrale begreber som menneskerettigheder, religionsfrihed, demokrati, sekularisering og stat/individ. De skal desuden arbejde med religionsfrihedens historiske udvikling, religiøse forfølgelser samt indskrænkning af religionsfriheden i verdens konfliktområder. Det er ønsket, at eleverne herigennem får viden om at alle religioner både krænkes og krænker.

Det er projektets overordnede formål at forberede eleverne på deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Projektet indeholder:

1. Læreroplæg/levhæfter.
2. Begrebskort og case-kort til bordrollespil.
3. Hjemmeside: www.religionsfrihedskolen.com

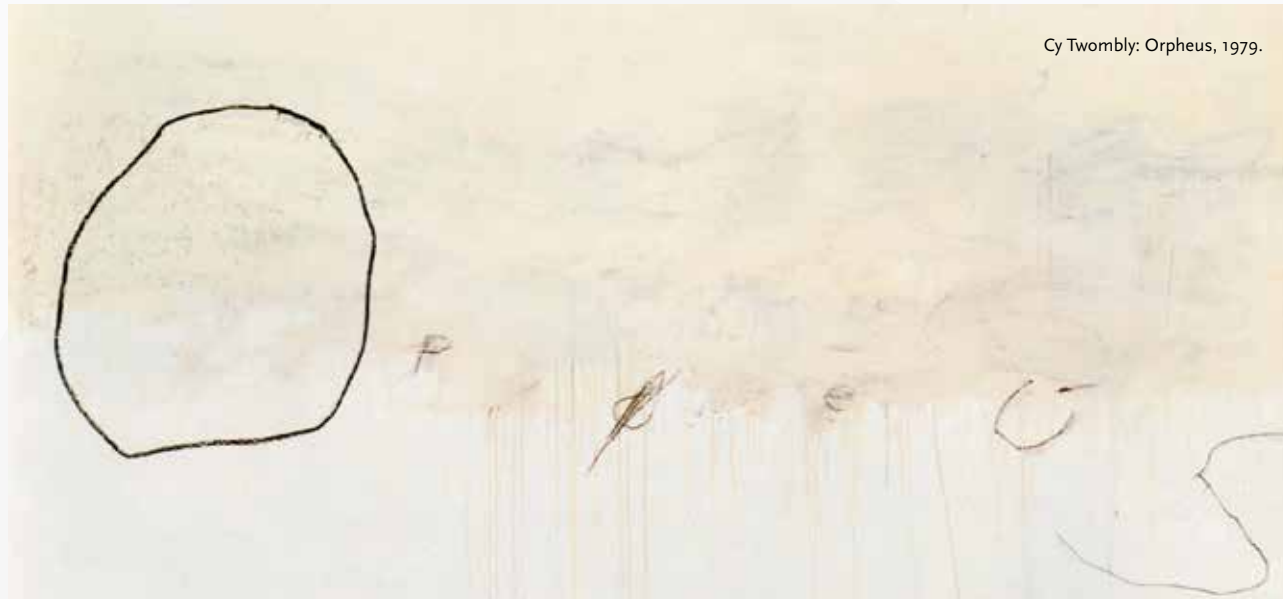
Fag: Samfundsfag/historie/kristendomskundskab.

Periode: November 2017-februar 2018.

Tilmelding: 1. september 2017.

AT FILOSOFERE MED BØRN

Et udviklingsprojekt i regi af Folkekirkens Skoletjeneste

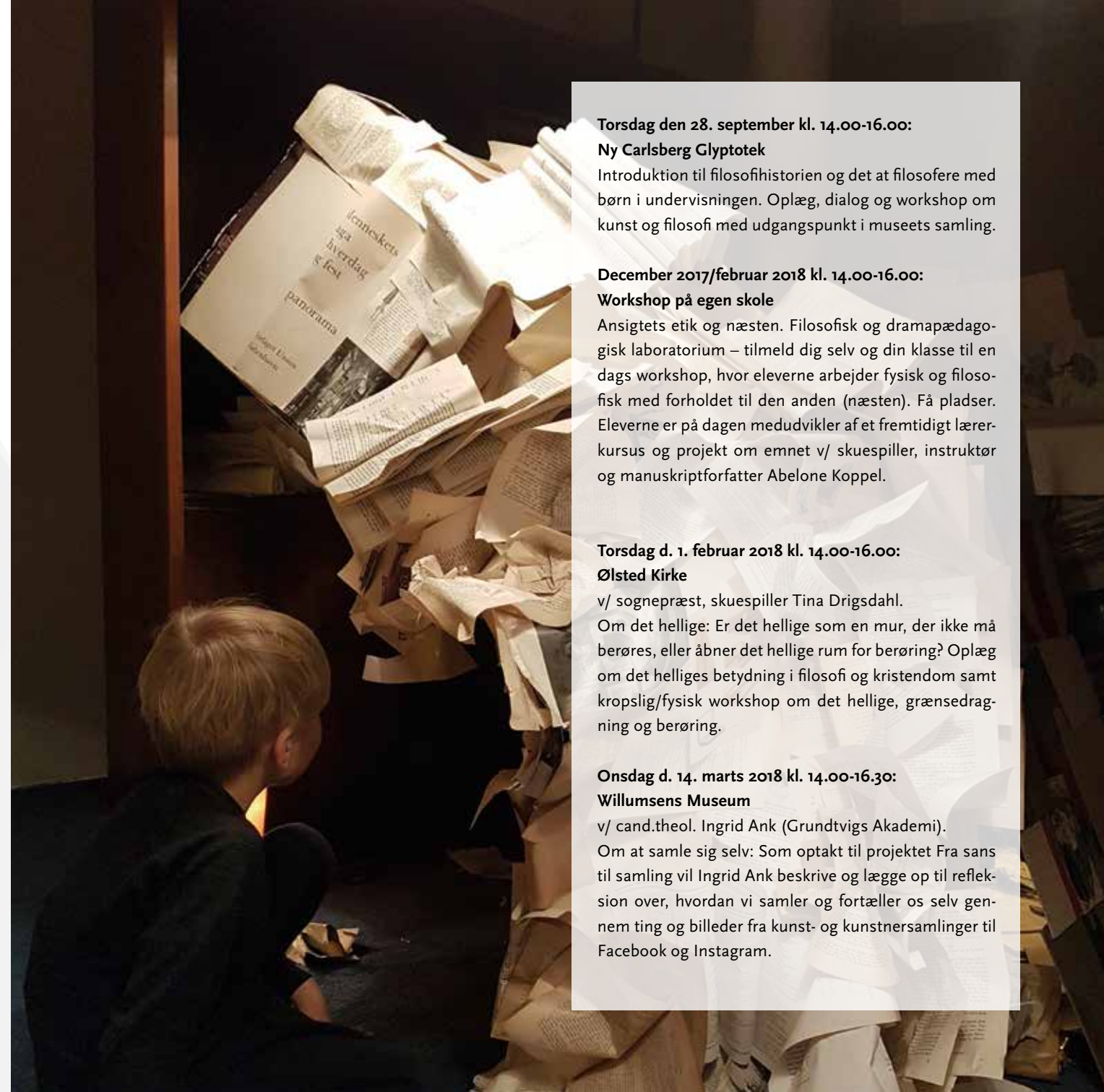
Cy Twombly: Orpheus, 1979.

At filosofere er en anden måde at komme til en forståelse af verden og sig selv – af eksistentielle og etiske begreber som liv og død, det hellige, mig selv og den anden, frihed og ansvar. Filosofien er oldgammel og har sin oprindelse i antikkens Grækenland. Filosofi er imidlertid også en særlig tilgang til sproget og verden, som rummer et stort potentiale i skolens undervisning og arbejdet med at forstå og erkende begreber, stofområder og problematikker på tværs af skolens fag. At filosofere med børn er et udviklingsprojekt, som tager sit afsæt i skulpturer og billeder på to museer samt i krop/bevægelse i en lokal kirke for at den vej at skærpe elevens kritiske sans, styrke den divergente og kreative tænkning samt eksperimentere med tænkning gennem sansning.

Undervejs i projektet vil der være oplæg om det at filosofere med børn på forskellige klassetrin samt en præsentation af konkrete eksempler på filosoferende undervisningsforløb. Hovedvægten i projektet vil dog være en fælles udvikling af måder at gribe en filosoferende undervisning an gennem sprog, billeder, genstande, krop og bevægelse.

Kursusrækken afvikles i form af tre eftermiddage kl. 14.00-16.00/16.30 hen over skoleåret 2017/18 samt en dags workshop for enkelte lærere, der ønsker at være med til at udvikle et lærerkursus og et projekt sammen med deres klasse.

Tilmelding: 1. september 2017.

Torsdag den 28. september kl. 14.00-16.00:

Ny Carlsberg Glyptotek

Introduktion til filosofihistorien og det at filosofere med børn i undervisningen. Oplæg, dialog og workshop om kunst og filosofi med udgangspunkt i museets samling.

December 2017/februar 2018 kl. 14.00-16.00:

Workshop på egen skole

Ansigtets etik og næsten. Filosofisk og dramapædagogisk laboratorium – tilmeld dig selv og din klasse til en dags workshop, hvor eleverne arbejder fysisk og filosofisk med forholdet til den anden (næsten). Få pladser. Eleverne er på dagen medudvikler af et fremtidigt lærerkursus og projekt om emnet v/ skuespiller, instruktør og manuskriptforfatter Abeline Koppel.

Torsdag d. 1. februar 2018 kl. 14.00-16.00:

Ølsted Kirke

v/ sognepræst, skuespiller Tina Drigsdahl.

Om det hellige: Er det hellige som en mur, der ikke må berøres, eller åbner det hellige rum for berøring? Oplæg om det helliges betydning i filosofi og kristendom samt kropslig/fysisk workshop om det hellige, grænsedragning og berøring.

Onsdag d. 14. marts 2018 kl. 14.00-16.30:

Willumsens Museum

v/ cand.theol. Ingrid Ank (Grundtvigs Akademi).

Om at samle sig selv: Som optakt til projektet Fra sans til samling vil Ingrid Ank beskrive og lægge op til refleksion over, hvordan vi samler og fortæller os selv gennem ting og billeder fra kunst- og kunstnersamlinger til Facebook og Instagram.

REFORMATIONEN OG DENS NUTIDIGE PERSPEKTIVER

I 2017 er det 500 år siden, den tyske munk Martin Luther hængte sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg. På Religionernes dag belyses reformationen og dens følger i Danmark ud fra mange synsvinkler med relevans for skolens undervisning i religion, historie, samfundsfag, dansk, billedkunst og musik.

Reformationsjubilæet er af flere grunde interessant for skolens undervisning: Dels fordi den evangelisk-lutherske lære er den konstitution, som Den danske folkekirke sorterer under og den variant af kristendommen, som skolens undervisning primært er sat til at formidle indsigt i, dels fordi reformationens tankegods og praktiske forvaltning har lagt grunden til en væsentlig del af det samfund, vi kender i dag.

© Birgitte Ahlmann, 2010.

PROGRAM FOR DAGEN:

- *Reformationen og økonomien*
v. professor Niels Kærgaard (KU).
- *Hvorfor undervise i reformationen?*
v. lærer Niels Henrik Holdt Madsen (Aabenraa).
- *Reformationen og sproget*
v. Marita Akhøj Nielsen (Det Danske Sprog- og Litteraturselskab).
- *Reformationen og arbejdet*
v. museumsinspektør Lars K. Christensen (Nat.Mus).
- *Reformationen i børnehøjde* (mellemtrinnet)
v. lærer Anne Rosenskjold (Holte).
- *Reformationen og krigen*
v. lektor/studieleder Carsten Selch Jensen (KU).
- *Reformationen i udskolingen*
v. lærer Carsten Bo Mortensen (Allerød).

Skoletjenesten tilbyder et mindre antal gratis billetter til Religionernes Dag 2017.

Tid: Torsdag d. 31. august 2017 kl.9:30-16:00.

Sted: Campus Carlsberg, Humletorvet 3, 1799 København V.

Tilmelding: Fredag d. 30. juni 2017 til UCC.

KLASSIKERE & TILMELDING

Se skoletjenestens tidligere projekter på www.fsf.dk

På hjemmesiden kan du også se en film om projektet Guder og Helte og bestille klassikere som:

Drømmehaver (1.-3. kl.)
Mod med mere (1.-3. kl.)
Ansigt til ansigt (1.-3. kl.)
Søskendestrid (1.-3. kl.)
Klokken (1.-3. kl.)
Fastelavn (1.-3. kl.)
Gaven (2.-5. kl.)
Lyset i mørket (2.-4. kl.)
Engle (3.-4. kl.)
Besøg i dødsriget (4.-5. kl.)
Halloween og Allehelgen (4.-6.kl.)
Skabelse og undergang (4.-6. kl.)
Puppe og Grav (4.-6. kl.)
Bjerget – mellem himmel og jord (5.-6. kl.)
Dødssynderne på tallerkenen (5.-7.kl.)
Vejen som symbol (5.-7. kl.)
Troen og Ingen (7.-10. kl.)
Arvesynd og Dødssynd (7.-10 kl.)
Mig og mine skyggesider (7.-10 kl.)
Jøderne på kirkeloftet i Gilleleje Kirke (7.-10. kl.)

Skriv gerne til mig, hvis du genbruger gamle projekter eller har brug for supplerende materialer: mette@fsfp.dk

Tilmelding: www.fsf.dk

FOLKEKIRKENS SKOLETJENESTE
FREDERIKSVÆRK PROVSTI